

**Către: DI Grosu Igor,
Președintele Parlamentului**

Copie: Dlui Batrîncea Vlad
Vicepreședintele Parlamentului

Copie: Dnei Gherman Doina
Vicepreședinta Parlamentului

Copie: Dlui Belfi Adrian
Președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie

Copie: Dlui Marian Radu
Președintele Comisiei economie, buget și finanțe

Copie: Dnei Nicolaescu-Onofrei Liliana
Președinta Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media

Copie: Dnei Grbic Miljana
Șefa Biroului de țară al Organizației Mondiale a Sănătății

Copie: Dnei Damaj Maha
Șefa Biroului de țară UNICEF Moldova

Copie: Dnei Dobraja Inguna
Directoarea de țară al Grupului Banca Mondială pentru Moldova

Copie: Dnei Bezverhni Zinaida
Ofițeră de program național Sănătate,
Biroul de Cooperare al Elveției în Republica Moldova

Domnule Președinte al Parlamentului,

Vă aducem la cunoștință profunda îngrijorare a lumii medicale din țară pentru consecințele ce pot urma deciziei Guvernului din data de 8 iulie 2024, prin care se propune Parlamentului proiectul de lege pentru politica bugetar-fiscală și vamală pentru anul 2025, în care se prevede reducerea accizelor pentru produsele din tutun încălzit față de celelalte articole de tutungerie.

Guvernul propune ca în anii 2025 și 2026 cotele de accizare pentru produsele din tutun încălzit să coboare sub nivelul accizelor stabilite prin Legea 212/2023, act în care se prevedea menținerea regulii de stabilire a ratelor de accizare pentru o perioadă de 3 ani. În dosarul de însoțire a proiectului de lege ce vizează politica bugetar-fiscală și vamală pentru anul 2025 este renegată Legea 212/2023, prin care cotele accizelor au fost stabilite pentru anii 2024-2026, modificările propuse pornind de la ideea lansată de Philip Morris Sales & Marketing SRL care sugerează reducerea accizelor pentru produsele din tutun încălzit în perioada 2025-2026. Mai mult, Ministerul Finanțelor, sfidând art.28 din Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului care interzice acceptarea de către autoritățile administrației publice centrale a propunerilor de la industria tutunului pentru elaborarea politicilor publice de control al tutunului, a inclus aceste recomandări în proiectul de lege.

Prin adoptarea deciziei de accizare diferențiată a produselor din tutun încălzit față de alte produse din tutun Guvernul a încălcat prevederile art. 5 alin.(3) din Convenția-cadru a OMS privind controlul tutunului, ratificată de către Parlament prin Legea nr.124/2007, care stipulează că politicile de control al tutunului trebuie să fie puternic protejate de influența industriei tutunului.

Constatăm de fapt o vădită și inadmisibilă interferență a industriei tutunului care tinde să împiedice punerea în aplicare a Convenției-cadru a OMS privind controlul tutunului în Republica Moldova. Și mai grav este că actualul Guvern s-a lăsat influențat de tacticile utilizate de industria tabagică, care își promovează agresiv produsele din tutun încălzit, inclusiv prin oferta de accizare favorabilă intereselor acesteia. Menționăm că din anul 2019 Republica Moldova a rezistat interferenței industriei tutunului și a aplicat produselor din tutun încălzit cote de accizare similare cu alte produse din tutun, așa cum o prevăd documentele Conferinței părților la Convenția-cadru a OMS privind controlul tutunului (FCTC/COP8(22); FCTC/COP9/9), care recomandă ca produsele din tutun încălzit să fie impozitate la aceeași rată ca și țigarele obișnuite.

Peste tot în lume industria tutunului urmărește exclusiv interese comerciale și corporative atunci când invocă nocivitatea mai redusă pentru sănătate a produselor din tutun încălzit, încercând să obțină acordul guvernelor pentru accizarea acestora la cote mai mici decât celelalte produse din tutun. De fapt prin aceste acorduri industria tutunului își promovează și mai agresiv produsele sale, în special către generația tânără, iar guvernele care au acceptat cum că produsele din tutun încălzit sunt mai puțin dăunătoare pentru sănătate și au stabilit pentru acestea cote de accizare mai reduse devin responsabile pentru daunele aduse sănătății tinerilor.

Studiile independente și cele finanțate de producători arată că, deși temperaturile atinse de dispozitivele de încălzire a tutunului nu sunt suficient de ridicate pentru ardere, acestea sunt totuși suficiente pentru a produce substanțe chimice nocive prin piroliză și descompunere termogenică, care pot include diverse forme de ardere incompletă. Dovezile sugerează că emansiunile din tutun încălzit conțin substanțe toxice, uneori prezente în concentrații mai mari decât în fumul de tutun, cum ar fi glicidolul, piridina, dimetil trisulfura, acetoina și metilglioxalul, iar unele dintre substanțele toxice identificate în vaporii de tutun încălzit nu sunt prezente în fumul de țigarete tradiționale. S-a constatat că cel puțin o marcă de tutun încălzit bine comercializată conține patru substanțe chimice care pot provoca cancer și 15 substanțe care pot afecta structura genetică. Majoritatea publicațiilor, inclusiv studiile din afara industriei tutunului, arată că nivelul de nicotină din produsele din tutun încălzit (per rezervă din tutun) este de aproximativ 70 % din cel identificat în țigarele convenționale. Însă consumul intens de produse din tutun încălzit duce la acumularea concentrațiilor de substanțe chimice în organism, afectând astfel și mai mult sănătatea. Publicațiile industriei tutunului raportează că fumătorii care trec la produse din tutun încălzit au nivele mai reduse de expunere la anumite substanțe toxice asupra biomarkerilor tumorali umani. Aceste niveluri sunt totuși semnificativ mai ridicate decât în cazul grupurilor ce nu consumă sub nici o formă produse din tutun. În același timp, biomarkerii mai multor boli cardiovasculare și de altă natură nu scad după trecerea la produse din tutun încălzit, deci acestea au aceleași efecte toxice asupra sistemului cardiovascular ca și țigarele convenționale. (*Comprehensive report on*

research and evidence on novel and emerging tobacco products, in particular heated tobacco products, in response to paragraphs 2(a)–(d) of decision FCTC/COP8(22)).

Pornind de la conflictul inerent și ireconciliabil dintre interesele industriei tutunului și cele ale sănătății publice și necesitatea de a izola politica de sănătate publică de influența intereselor comerciale și corporative ale industriei tutunului, activitatea noastră a medicilor de a promova un stil de viață fără tutun și nicotină va fi subminată mult prin decizia Guvernului din 8 iulie 2024.

Profesioniștilor din domeniul medical și cel al sănătății publice le va fi și mai greu să atingă *Obiectivul 2.2. al Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027*, prin care se urmărește reducerea cu 3 puncte procentuale a prevalenței consumului de tutun în rândul adolescenților (de la 16,3 % în anul 2019 până la 13,3 % în anul 2027) și al adulților (de la 29,9 % în anul 2021 la 26,9% în anul 2027). De consemnat faptul că acest Program național a fost aprobat prin Hotărârea nr.129/2023 de același Guvern, care prin decizia sa din 8 iulie 2024 a preferat interesele comerciale ale unui gigant mondial din industria tutunului și nu salvagardarea sănătății populației din țara noastră.

Tutunul, sub orice formă de consum, are un impact devastator asupra sănătății populației. Peste 6000 de persoane din Republica Moldova (15% din totalul de decese înregistrate) mor prematur în fiecare an din cauza consumului de tutun. 50% dintre fumători se sting din viață în medie cu 14 ani mai devreme, fenomen cu repercusiuni grave asupra bunăstării economice a țării. Morbiditatea legată de tutun are un impact semnificativ asupra asistenței medicale și reprezintă o povară suplimentară pentru sistemul de sănătate și pentru economie. Prin urmare, consumul de tutun nu reprezintă doar un risc pentru sănătate, ci și un fenomen cu grave consecințe sociale.

Conform Convenției-cadru a OMS privind controlul tutunului, strictețea măsurilor de accizare este cea mai eficientă pentru reducerea cererii de tutun. Art.6 din Convenție stipulează că fiecare țară trebuie să ia în considerare obiectivele cu privire la sănătatea națională în legătură cu controlul tutunului și să adopte sau să mențină politici fiscale ferme asupra produselor din tutun.

Dacă controversata decizie a Guvernului de a micșora accizele la produsele de tutun încălzit va fi aprobată de Parlament, atunci putem afirma, cu siguranță, că obiectivul de reducere, către anul 2027, cu 3 puncte procentuale a prevalenței consumului de tutun în rândul adolescenților și al adulților nu va fi atins. Astfel, industriei tutunului îi va fi și mai ușor să promoveze falsuri precum că produsele din tutun încălzit sunt mai puțin dăunătoare pentru sănătate, iar profesioniștii din sănătate vor fi lipsiți de argumente prin care să demonstreze că produsele din tutun încălzit sunt la fel de nocive și că trebuie să fie supuse aceluiași reglementări de control al tutunului, inclusiv cele legate de accizare.

În aceste circumstanțe de alertă reală, pentru a evita un eșec devastator al măsurilor de control al tutunului în Republica Moldova, Domnule Președinte al Parlamentului, vă solicităm întregul sprijin al dumneavoastră și al Parlamentului Moldovei în a nu susține propunerea Guvernului de a diferenția, spre micșorare, cota accizelor la produsele din tutun încălzit față de alte produse din tutun. Cerem să modificați Art.II pct.42 al proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală și vama pentru anul 2025), prin revenirea

la cotele de accizare similară a produselor din tutun încălzit și a produselor din tutun de la pozițiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, aprobate prin Legea nr. 212/2023 care a fixat ratele accizelor pentru o perioadă de 3 ani (2024 – 2026) după cum urmează:

Poziția tarifară	Denumirea mărfii	Unitatea de măsură	Cota accizelor		
			Anul 2024	Anul 2025	Anul 2026
ex. 2404	Rezerve din tutun, rezerve din tutun reconstituit sau rezerve din înlocuitori de tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului	1000 de bucăți	1318,62 lei	1450,48 lei	1595,53 lei

Semnează cu respect

pentru un viitor fără fum și nicotină pentru copiii și tinerii Moldovei:

Revenco Ninel, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Șef departament, Cercetător științific coordonator, profesor universitar, dr. hab. șt. med., Președinta Societății de Pediatrie din Republica Moldova.

Curocichin Ghenadie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Șef catedră de medicină de familie, profesor universitar, dr. hab. șt. med., Președinte al Societății Medicilor de Familie din Republica Moldova.

Rusu Doina, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Disciplina pneumologie și alergologie, Departamentul de medicină internă, conferențiar universitar, dr. șt. med.

Obreja Galina, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra de Medicină socială și management „Nicolae Testemițanu”, conferențiar universitar, dr. șt. med.

Leșco Galina, Șefa Centrului Național de Resurse a Centrului de Sănătate Prietenos Tinerilor „Neovita”, Președinte al Asociației Sănătate pentru Tineret.

Țurcanu Ghenadie, Director politici și analize în sănătate, Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS).

Date de contact: Societatea de Pediatrie din Republica Moldova, str. Burebista 93, mun. Chișinău, MD-2060, Republica Moldova, e-mail: societatea.pediatrie@gmail.com